



**KANTA-HÄMEEN HYVINVOINTIALUE**  
**Riskienhallintasuunnitelma 2025**  
**Yhteenveto**

## Sisällys

1. Hyvinvointialueen riskienhallinta .....	4
2. Johtamisen riskienhallinnan vuoden 2025 tavoitteet .....	4
3. Hyvinvointialueen muut riskienhallintatehtävät .....	7
3.1. Muut riskienhallintatehtävät.....	7
3.2. Pelastuslaitos .....	7
3.3. Hyvinvointialueen sisäinen turvallisuus .....	7
3.4. Varautuminen .....	7
3.5. Työturvallisuus.....	8
3.6. Asiakas- ja potilasturvallisuus sekä omavalvonta.....	8
4. Liitteet.....	9

## Tiivistelmä

Riskienhallinta (ERM) on osa ammattimaista johtamista ja johdon päätöksentekoa.

Johtamisen riskienhallintaa tehdään ja siihen panostetaan, koska:

- Riskien arviointi ja hallinta on olennainen osa päätöksenteon huolellista valmistelua;
- Merkittävä kilpailukeino organisaation koosta tai toimialasta riippumatta;
- Riskienhallinnalla pyritään turvaamaan toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen sekä toiminnan arvon luominen ja säilyttäminen sekä jatkuvuuden hallinta;
- Riskienhallinnalla tavoitellaan resilienttiä organisaatiota, joka pystyy sopeutumaan ja varautumaan eteen tuleviin tilanteisiin;
- Tukee sisäistä tarkastusta ja auditointia.

Johdon päätöksentekoon liittyvät riskiarvioinnit kirjataan riskirekisteriin, joka tuottaa arvioinneista yhteenvedot ja raportit. Riskirekisteri on tarkoitettu hyvinvointialueen johdon käyttöön ja rekisteristä voidaan tarkastella sekä koko hyvinvointialueen riskiarviointeja että toimiala- ja tulosaluekohtaisia arviointeja. Raportointijärjestelmän kautta voidaan seurata ja valvoa riskienhallintakeinojen oikea-aikaista toteuttamista sekä toteutuneiden riskien arvioituja taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia.

Riskienhallintasuunnitelmassa kuvataan myös muut hyvinvointialueen lakisääteiset riskienhallintatehtävät.

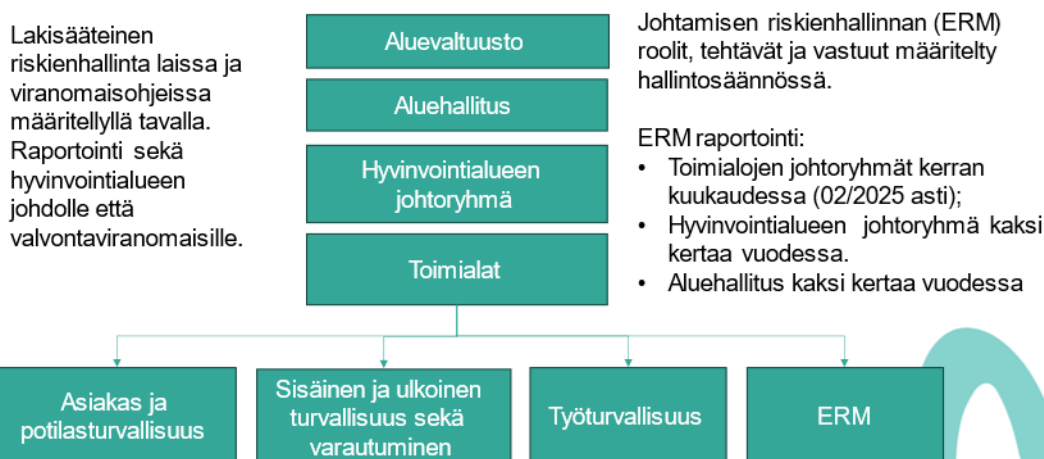
Suunnitelman liitteinä ovat Kanta-Hämeen hyvinvointialueen HVA-tasoisten riskien raportti 1–12/2024 (salassa pidettävä) sekä riskienhallinnan vuosikello 2025.

## 1. Hyvinvointialueen riskienhallinta

Hyvinvointialueen riskienhallintaan kuuluu lakisääteisiä ja viranomaisten valvomia riskienhallintatehtäviä, jotka ovat asiakas- ja potilasturvallisuus, sisäinen ja ulkoinen turvallisuus, varautuminen sekä työturvallisuus, sekä johtamiseen ja päätöksentekoon liittyvä johdon riskienhallinta (ERM).

Kuva alla: Kokonaiskuva riskienhallinnasta

### Riskienhallinnan organisaatio ja johtaminen



19. 11. 2024



## 2. Johtamisen riskienhallinnan vuoden 2025 tavoitteet

Taulukossa kuvataan vuonna 2024 hyväksytyssä riskienhallintapolitiikassa asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä kuvataan vuodelle 2025 asetettavia kehittämistarpeita.

Riskienhallintapolitiikassa 2024 asetetut tavoitteet	2024	Riskienhallintasuunnitelma 2025 Arvio tavoitteen saavuttamisesta ja kehittämistarpeista
Riskienhallinta organisaation johtamisjärjestelmään	sisältyy	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Johtamisen riskienhallinta ja raportointi on tunnistettu ja käyttöön otettu osana johdon tehtävistä.</li> <li>- Vuoden 2025 tavoitteena on johtoryhmien riskiarviointien kirjaaminen toimialojen johtoryhmien muistioihin ja kokouksiin</li> <li>- Riskienhallintarekisteriin merkittyjen riskien päivittäminen ja täydentäminen johtoryhmien dokumentaatioiden perusteella</li> <li>- HVA-tasoisien riskien tunnistaminen ja raportointi</li> </ul>

<p>Riskienhallinta on jäsenneilyä ja kattavaa;</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vuosien 2023 ja 2024 käyttöön otettu riskienhallintajärjestelmä on yhdenmukaistanut riskienhallintaa ja kattaa koko hyvinvointialueen organisaation toimiala-, tulos- ja palvelualueetasolla.</li> <li>- Toimialojen erillishankkeista tekemien riskiarviointien käsitteleminen ja tallentaminen on toteutettu.</li> <li>- Toteutuneiden riskien suorien ja välillisten vaikutusten tunnistaminen ja arviointi edellyttää kehittämistä.</li> <li>- Riskienhallintakeinojen täytäntöönpanon valvonta ja raportointi toimialoilla edellyttää jatkotoimenpiteitä.</li> <li>- Yhteistyön aloittaminen ja kehittäminen hyvinvointialueen muiden riskienhallintatehtävien kanssa.</li> </ul>
<p>Riskienhallinta on räätälöity hyvinvointialueen lähtökohtien ja tarpeiden mukaiseksi;</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Riskienhallinta on räätälöity hyvinvointialueen yksilöllisten tarpeiden sekä lainsäädännön edellyttämällä tavalla.</li> <li>- Hyvinvointialueen ansaintalogiikka poikkeaa markkinaehtoisten yritysten ansaintalogiikasta, mikä on otettava huomioon myös tavoitteiden saavuttamiseen liittyvien riskien arvioinneissa.</li> </ul>
<p>Johtamisessa ja riskienhallinnassa huomioidaan sidosryhmät ja toimintaympäristö;</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Sidosryhmien ja toimintaympäristön muutosten arviointi ja huomioon ottaminen edellyttää kehittämistä.</li> <li>- Sidosryhmien vaatimusten ja odotusten huomioon ottaminen toiminnassa ja sen sopeuttamisessa.</li> <li>- Toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten ennakointi, vaikutusten arviointi ja varautuminen haitallisiin muutoksiin.</li> </ul>
<p>Riskienhallinta on dynaamista ja ajan tasalla olevaa;</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Johtamisessa tehdään päätöksenteon yhteydessä erilaisia arviointeja, jotka sisältävät hyötyjen, haittojen, mahdollisuuksien ja uhkatekijöiden analysointia. Vuoden 2025 tavoitteena on lisätä riskienhallintaa osaksi jokapäiväistä johtamista sekä tehostaa systemaattista riskienhallintaa.</li> <li>- Riskiarviointien kirjausten ajantasaisuus.</li> <li>- Raportoinnin seuraaminen</li> <li>- Vaikuttavuuden arviointi ja lisääminen</li> </ul>
<p>Riskienhallinnassa käytetään parasta saatavilla olevaa tietoa;</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Riskienhallinnassa ja seurausten arvioinneissa käytetään parasta mahdollista operatiivisesta toiminnasta saatavaa tietoa riskien tunnistamisen ja analysoinnin osalta.</li> <li>- Vuoden 2025 tavoitteena on tunnistettujen ja toteutuneiden riskien taloudellisten vaikutusten arvioinnin kehittäminen siten, että arvioinnissa käytetään parasta saatavilla olevaa tietoa.</li> <li>- Toimialojen taloushallinnon asiantuntijoiden roolin kehittäminen riskienhallinnassa.</li> </ul>

<p>Riskienhallinnassa huomioidaan inhimilliset ja kulttuuriset tekijät.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Riskienhallintaa toteutetaan hyvinvointialueen sote- ja pela -toimialoilla niiden erityispiirteet huomioon ottaen.</li> <li>- Riskienarvioinnissa yleisesti käytettyjä standardeja ja menettelytapoja arvioidaan hyvinvointialueen toimiala ja tehtävä huomioon ottaen.</li> </ul>
<p>Riskienhallintaa kehitetään ja arvioidaan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Sisäinen tarkastus arvioi vuosittain riskienhallinnan toteutumista osana sisäistä valvontaa.</li> <li>- Riskienhallinnan jatkuva kehittäminen saadun palautteen ja tarpeiden mukaiseksi.</li> <li>- Yhteistyön kehittäminen muiden riskienhallinnan osatekijöiden ja -tehtävien kanssa.</li> <li>- Toteutuneiden riskien toiminnallisten ja taloudellisten vaikutusten arviointia kehitettävä.</li> <li>- Riskienhallintakeinojen toteuttamista ja vaikuttavuutta seurataan ja raportoidaan.</li> <li>- Riskienhallinnan vaikuttavuutta arvioitava ja parannettava.</li> <li>- Ohjeistus riskiarviointien laatimisesta.</li> </ul>

### 3. Hyvinvointialueen muut riskienhallintatehtävät

#### 3.1. Muut riskienhallintatehtävät

Johtamisen riskienhallinnan rinnalla hyvinvointialueella on sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen, varautumiseen, työturvallisuuteen sekä potilastyöhön liittyvää riskienhallintaa. Lakisääteisten riskienhallintatehtävien johtamisesta, suunnittelusta, täytäntöönpanosta ja raportoinnista vastaa ko tehtävän hoitamisesta vastaava toimielin sekä kyseistä toimintaa koskeva lainsäädäntö ja valvontaviranomaiset. Lakisääteisestä riskienhallinnasta raportoidaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla valvontaviranomaisille.

Toimialan tehtävään kuuluvan riskienhallinnan rinnalla kukin toimiala arvioi myös omaan organisaatioonsa liittyvät johtamiseen kuuluvat riskit ja mahdollisuudet.

Vuoden 2025 aikana tavoitteena on hyvinvointialueen eri riskienhallinnan osa-alueiden yhteistyön käynnistäminen.

#### 3.2. Pelastuslaitos

Pelastuslaitos vastaa hyvinvointialueen ulkoisesta ja sisäisestä turvallisuudesta sekä varautumisesta. Tehtäviin kuuluvat mm. pelastusviranomaiselle määrätyt lakisääteiset onnettomuuksien ehkäisyn ja siihen liittyvät valvonnan tehtävät. Pelastusviranomaiselle kuuluu myös vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvonta sekä väestönsuojelun yhteensovittamisen tehtävät. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 6 §:n mukaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon alueella esiintyvät riskit. Pelastuslain (379/2011) 79 §:n mukaan pelastuslaitoksen valvontasuunnitelman mukaisen valvonnan on perustuttava riskien arviointiin.

Pelastuslain 43 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee seurata onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja niistä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhtyä osaltaan toimenpiteisiin.

Pelastustoimen alueellinen riskianalyysi on päivitetty kesäkuussa 2023. Analyysi on lähetetty tiedoksi aluehallintovirastoon. Riskianalyysi päivitetään vähintään kerran kunkin palvelutasopäätöskauden aikana. Onnettomuuksien määrän ja syiden kehitys arvioidaan samassa yhteydessä. Analyysiin pohjautuvat tarvittavat toimenpiteet arvioidaan erikseen.

Pelastustoimen valvontatyön periaatteet kuvataan valvontasuunnitelmassa. Suunnitelmassa kuvatuin valvontaperiaattein toteutetaan myös yksittäisten valvontakohteiden riskien arviointia suhteessa pelastustoimen toimintaympäristöön.

Pelastuslaitos on yksi hyvinvointialueen toimialoista.

#### 3.3. Hyvinvointialueen sisäinen turvallisuus

Hyvinvointialueen sisäinen turvallisuus kuuluu hallinnollisesti pelastuslaitoksen organisaatioon ja on osa turvallisuuspalvelualueen tehtäviä. Sisäiseen turvallisuuteen kuuluu mm. hyvinvointialueen toimipisteiden, henkilöstön ja asiakkaiden turvallisuus, väärinkäytösten ennaltaehkäisy ja selvittäminen sekä kiinteistöjen vartiointin järjestäminen ja kulunvalvonnan hallinnointi. Sisäinen turvallisuus toimii kiinteässä yhteistyössä sisäisen valvonnan, tarkastuksen, onnettomuuksien ehkäisyn ja varautumisen sekä riskienhallinnan kanssa.

#### 3.4. Varautuminen

Varautuminen ja valmiussuunnittelu ovat hyvinvointialueen lakisääteisiä tehtäviä. Varautumisella pyritään varmistamaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja palveluiden jatkuvuus myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Varautumisen ja valmiussuunnittelun keskeisenä tavoitteena on varmistaa mahdollisimman hyvät edellytykset häiriötilanteen hallinnalle ja sen

aikaiselle johtamiselle sekä toiminnan jatkuvuudelle. Varautuminen on muun muassa ennalta tehtävää suunnittelua, toimintaohjeiden laatimista ja käytännön toimenpiteiden toteuttamista. Kanta-Hämeen hyvinvointialueella on vuoden 2024 aikana järjestetty valmiusharjoituksia sekä edistetty hyvinvointialueen ja sen toimialojen valmiussuunnittelua.

Hyvinvointialueen valmiussuunnittelun ohjauksesta ja koordinoinnista vastaa varautumisen vastuualue, joka koostuu valmiuspäälliköstä ja kahdesta valmiussuunnittelijasta. Varautumisen vastuualue sijoittuu pelastustoimen toimialan onnettomuuksien ehkäisy ja varautuminen - palvelualueelle. Toimialajohtajat vastaavat palvelutuotannon osalta varautumisesta ja valmiussuunnittelusta.

Valmiussuunnittelun ja varautumisen raportoinnista ja valvomisesta ei ole tällä hetkellä päätettyä prosessia. Hallintosäännön 89 §:ssä varautumisvastuista määritetään seuraavaa:

Aluevaltuusto päättää varautumisen ja valmiussuunnittelun periaatteista. Aluehallitus päättää varautumisen ja valmiussuunnittelun järjestämisen käytännön toteutuksesta aluevaltuuston päättämien periaatteiden mukaisesti. Aluehallitus nimeää kokonaisturvallisuudesta vastaavan viranhaltijan. Toimialajohtajat vastaavat palvelutuotannon osalta varautumisesta ja valmiussuunnittelusta. Hyvinvointialueen kokonaisturvallisuudesta vastaava viranhaltija koordinoi varautumisen ja valmiussuunnittelun tehtävien ja toimeenpanon yhteensovittamista sekä raportoi aluevaltuustolle.

Varautuminen on osa Pelastuslaitoksen organisaatiota ja tehtäviä.

### **3.5. Työturvallisuus**

Työnantaja on velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Työnantajan on otettava huomioon työhön, työolosuhteisiin ja muuhun työympäristöön samoin kuin työntekijän henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät seikat. Työnantajan huolehtimisvelvollisuus koskee myös työtä, jota työntekijä sopimuksen mukaan tekee kotonaan tai muussa valitsemassaan paikassa, työnantajan kodissa taikka työnantajan osoituksesta muun henkilön kodissa tai näihin liittyvissä olosuhteissa.

Työnantaja on velvollinen laatimaan työturvallisuus selvityksen ja arvioinnin sekä pitämään sen nähtävillä työpaikalla.

Laissa olevien velvollisuuksien noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset.

Työturvallisuuden osalta riskienhallinnan osalta vastuussa on kukin lähijohtaja työnantajan ominaisuudessa. Tähän työkaluna on Haipron riskin arviointi. Työturvallisuuteen liittyen työsuojelupäälliköllä on vastuu järjestää mm. yhteistoiminnallinen rakenne. Työturvallisuuteen liittyvät riskit käsitellään työsuojelutoimikunnassa ja henkilöstökertomuksessa.

Työturvallisuus on hallinnollisesti sijoitettu osaksi hyvinvointialueen henkilöstöhallintoa.

### **3.6. Asiakas- ja potilasturvallisuus sekä omavalvonta**

Asiakas- ja potilasturvallisuus tarkoittaa sosiaali- ja terveydenhuollossa toimivien henkilöiden ja organisaatioiden periaatteita ja toimintoja, joilla varmistetaan hoidon ja palvelujen turvallisuus, ja suojataan asiakkaita ja potilaita vahingoittumasta. Asiakasturvallisuus sosiaalihuollossa tarkoittaa sitä, että palvelut järjestetään, tuotetaan ja toteutetaan siten, että asiakkaan fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen sekä taloudellinen turvallisuus eivät vaarannu. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollossa on huolehdittava myös tilojen, laitteiden ja tietojärjestelmien, tarvikkeiden ja lääkkeiden asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä sekä toimivasta tiedonkulusta. Asiakas- ja potilasturvallisuustyön tehtävä on edistää turvallisuutta kaikessa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa siten, että pystymme välttämään mahdollisimman suuren osan vältettävissä olevasta haitasta.



Merkittävä osa asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamista on sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden omavalvonta. Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) on säädökset niin sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden omavalvonnasta kuin myös viranomaisvalvonnasta. Oma Hämeen omavalvontaa suorittavat kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköt, joiden tulee raportoida neljän kuukauden välein omavalvonnan toteutumista suhteessa omavalvontasuunnitelmaan. Hyvinvointialueen omavalvonnan toteutumista valvoo ohjaus- ja valvontayksikkö. Aluehallintovirasto ja Valvira ovat valvontalaissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia.

Omavalvonnan raportoinnista vastaa osaltaan jokainen sosiaali- ja terveydenhuollon yksikkö. Oma Hämeen omavalvontaraportissa kootaan yhteen koko hyvinvointialueen keskeiset omavalvontaa koskevat tiedot, omavalvonnan raportit käsitellään eri toimielimissä ja johtoryhmissä. Koko hyvinvointialueen omavalvonta raportoidaan aluehallitukselle.

#### 4. Liitteet

- Hyvinvointialueen 01–12/2024 HVA-tason riskit
- Riskienhallinnan vuosikello 2025

